

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 13.03.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5904

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Oversendelse av klage på vedtak på betinget skadefelling gaupe 2023

Miljødirektoratet vedtok 15. februar 2023 kvote for betinget skadefelling av gaupe. Kvoten ble satt til ti dyr gjeldende for forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8 i perioden 16. februar til 31. mai 2023. NOAH – for dyrs rettigheter har klaget på vedtaket. Direktoratet kan ikke se at det i klagen fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet (KLD) for endelig avgjørelse.

Vi viser til tidligere oversendelse av klage på dette vedtaket 28. februar 2023.

Bakgrunn for saken

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene. Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13. Miljødirektoratet fastsatte en kvote for betinget skadefelling på til sammen ti gauper som er ulikt fordelt mellom regionene 5, 6, 7 og 8, jf. tabell 1 i vårt vedtaksbrev 15. februar 2023.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Om klagen

Klagen har følgende hovedpunkter:

- Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt
- Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-var-prinsippet har ikke blitt vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt
- Vilkåret om at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Vår vurdering av klagen

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. naturmangfoldloven § 18 og rowiltforskriften § 13, selv om bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Bestandens overlevelse og bestandsmål

Ved vurdering av kvoter for skadefelling skal det gjøres en samlet vurdering av bestandstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Det skal også vurderes om uttaket av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak.

Når det gjelder kunnskapsgrunnlaget for våre vurderinger viser vi til vedlegget i vårt vedtak "Kunnskapsgrunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge våren 2023" som beskriver bestandssituasjonen, bestandsestimatet og bestandsutviklingen for gaupe, nasjonalt og i de ulike forvaltningsregionene. Grunnlaget viser en oversikt over døde gauper og skader forårsaket av gaupe. Det inneholder også kildehenvisninger til kunnskapen som vi har lagt til grunn. Vi anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

Avverging av skade

Bruk av betingede skadefellingskvoter er ikke et bestandsregulerende virkemiddel, men skal brukes i en akutt situasjon mot spesifikke individer som utgjør et stort skadepotensial. Vi gir kvoter for betinget skadefelling i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8 for å begrense skade på tamrein. Dette er regioner med tamreindrift, og vi vet av erfaring at det kan oppstå gaupeskadene på tamrein.

Miljødirektoratet åpnet for ikke for kvotejakt på gaupe i regionene 4, 5, 7, og 8 i 2023, brev datert 13. desember. I disse regionene vurderte vi at det er "behov for stabil bestandsvekst slik at man oppnår det gjennomsnittlige fastsatte bestandsmålet og rowiltnemdene kan overta myndigheten. Videre vurderer vi å opprettholde et handlingsrom for å tildele kvote for betinget skadefelling til bruk ved konkrete skadesituasjoner i de respektive regionene i 2023".

Statsforvalteren er gitt myndighet til å kunne iverksette skadefelling av gaupe, etter å ha gjort konkrete vurderinger av søknader om skadefelling, eller av eget tiltak. Vurderingene til statsforvalteren skal foretas i tråd med rowiltforskriften § 9.

Det å konkret vurdere eventuelle andre forebyggende tiltak, som i noen tilfeller kan være like eller mer egnet enn felling, har vi følgelig lagt til statsforvalteren å vurdere, fra sak til sak.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 15. februar 2023 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

NOAH - FOR DYRS RETTIGHETER	Dronningens gate 13	0152	OSLO
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	Bodø
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Vedlegg

- 1 Kvote for betinget skadefelling gaupe 2023
- 2 Kunnskapsgrunnlag for å fastsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge våren 2023
1302023
- 3 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe 2023

Fra: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Sendt: 13.03.2023 16:13:40
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet (Transmission of letter)

Vår ref 2022/5904

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt. Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Attached is a copy of a letter from the Norwegian Environment Agency. The letter is sent electronically without a signature and should be considered as an original document. Paper documents will not be forwarded.

If you have official responses and inquiries, please send it to the Norwegian Environment Agency post@miljodir.no

Vennlig hilsen
Siv Grethe Aarnes | seniorrådgiver
e-post: Siv.Grethe.Aarnes@miljodir.no

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «PostSted»
«Kontakt»

Trondheim, 15.02.2023

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5904

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvotene for betinget skadefelling av gaupe 2023

Vedtaket

Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 5, 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 10 gauper i perioden fra og med 16. februar 2023 til og med 31. mai 2023. Kvotene gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1: Kvotene for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 16. februar t.o.m. 31. mai 2023. Tallene i parentes for region 8, angir fastsatt mål for antall familiegrupper i Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Snitt 2020-2022 (ungekull)	Kvotene for betinget skadefelling
Region 8*	10 (4)	7,7 (2)	3
Region 7	10	9	3
Region 6	12	15,7	3
Region 5	10	9	1

*inkl. samarbeidsområdet i region 7

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser også til vedlegget "Kunnskapsgrunnlag for å fortsette kvotene for skadefelling av gaupe i Norge våren 2023".

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.
- Denne kvoten for betinget skadefelling er primært vedtatt for å begrense skade på tamrein. Kvoten kan benyttes dersom det oppstår akutte gaupeskader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak.
- Statsforvalterne må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.

- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Gauper som felles på eventuell kvotejakt, skal ikke belastes denne kvoten for skadefelling. Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars), skal belastes jaktkvoten i regionen.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av gaupe i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Vi kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene². Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.

Bestandssituasjonen for gaupe på landsbasis

- Dokumenterte familiegrupper 2022: 58,5
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 64
- Estimert bestand i Norge 2022: 343 dyr (95 % CI = 248-403)

Antall døde gauper på landsbasis

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 78
- Kvotejakt: 61 gauper
- Skadefelling: 9 gauper
- Andre årsaker: 8 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 15. februar 2023: 42

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på tamrein på landsbasis

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 355
- Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsåret 15. februar: 179
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 6129

---

¹ [Rovviltforliket](https://www.stortinget.no/lovforlik/rovviltforliket) (Stortinget.no)

² [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](https://www.regjeringen.no/st/meld/2003/2004/rovvilt-i-norsk-natur) (Regjeringen.no)

Region 5

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper 2022: 10,5
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 9

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 1
- Annen avgang: 1 gaupe
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 15. februar 2023: 3

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 0
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret 15. februar 2023: 0
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 151

Region 6

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper 2022: 14
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 15,7

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 36
- Kvotejakt: 33 gauper
- Skadefelling: 1 gauper
- Annen avgang: 2 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 15. februar 2023: 18

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 49
- Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsåret 15. februar 2023: 7
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 808

Region 7

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper 2022: 6
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 9

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 4
- Kvotejakt: 3 gauper
- Skadefelling: 1 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 15. februar 2023: 1

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 51
- Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsåret 15. februar 2023: 48
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 1381

Region 8

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper 2022: 6 i Troms og 0 i Finnmark
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 7,7 i Troms og 2 i Finnmark

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 5
- Skadefelling: 5 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 15. februar 2023: 1

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 268
- Antall rein påvist tatt av gaupe så langt i inneværende reindriftsåret 15. februar: 125
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 3892

Miljødirektoratets vurderinger

Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen:

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene
- antall døde gauper de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Vi gir kvoter for betinget skadefelling i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8 for å begrense skade på tamrein. Dette er regioner med tamreindrift, og vi vet av erfaring at det kan oppstå gaupeskader på tamrein. Kvoten kan benyttes dersom det oppstår akutte gaupeskader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Vedlegg

- 1 Kunnskapsgrunnlag for å fastsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge våren 2023
1302023
- 2 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Kunnskapsgrunnlag skadefelling gaupe i Norge

1. Bakgrunn.....	1
2. Om overvåkingen av gaupe i Skandinavia	2
2.1 Overvåkningsprogram	2
2.2 Prognosemodell.....	3
3. Bestandssituasjonen for gaupe	3
3.1 Fennoskandia.....	3
3.2 Norge	4
4. Kjent avgang av gauper i Skandinavia	9
4.1 Norge	9
4.2 Sverige	13
5. Skadesituasjon og erstatning for rowiltskader.....	13

1. Bakgrunn

Alle partiene på Stortinget inngikk i 2011 et rowiltforlik¹ som gir føringer for forvaltningen av rowilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rowiltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt de nasjonale bestandsmålene for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Det har også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rowilt.² De regionale rowiltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rowilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rowiltregionene³. Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt (rowiltforskriften) § 7 er de regionale rowiltnemndene gitt myndighet til å fatte

---

¹ [Rowiltforliket](#) (Stortinget.no)

² Innst. S. nr. 174 (2003-2004)

³ [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rowilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

[Naturmangfoldloven](#) og [roviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for vedtakene våre om skadefelling (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene våre.

2. Om overvåkingen av gaupe i Skandinavia

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkningene. Vi er derfor avhengige av gode bestandstall for å følge opp rovviltpolitikken.

2.1 Overvåkningsprogram

Rovdata har ansvaret for det nasjonale overvåkningsprogrammet i Norge, som er en del av den felles skandinaviske overvåkingen. Miljødirektoratet og Naturvårdsverket har utarbeidet felles retningslinjer og metodikk for overvåkingen av rovvilt. Rovdata har ansvaret for å formidle, drifte og utvikle nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt og er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28. (29.) februar. Årlig gjøres en beregning av antall familiegrupper før jakt ut fra alle dokumenterte og antatt sikre observasjoner av familiegrupper (spor, synsobservasjoner, bilder fra viltkamera og døde unger).

Som en del av arbeidet med ett felles overvåkningsprogram for rovvilt i Skandinavia, leverer Rovdata bestandsstatusrapporter for Norge og samlet for Norge og Sverige. Rapporteringsfristen for overvåking av gaupe i Norge er 1. juni hvert år.

2.2 Prognosemodell

I tillegg er det utviklet en prognosemodell for utviklingen av gaupebestanden i Norge som tar utgangspunkt i tellingene av familiegrupper og kjent uttak av gauper, for å estimere antall familiegrupper før jakt til neste år⁴. Hensikten med en slik prognosemodell er å gi et formalisert og robust prognoseverktøy som skal hjelpe beslutningstakere å forutsi bestandsstørrelsen av gaupe ett år fram i tid.

Prognosemodellen kan anvendes til å gi estimatet på hvilket uttak, i forhold til antall familiegrupper i bestanden, som vil føre til stabil bestandsutvikling (verken vekst eller nedgang) fra ett år til det neste. For voksne hunndyr estimerer modellen at et uttak bør ligge rundt 0,43 % pr. familiegruppe, og for antall gauper bør uttak ligge på 1,27 per familiegruppe.

Denne modellen er nå også tilgjengelig for beslutningstakere på nett som et verktøy for å se hva et jaktuttak av hunndyr gir av prognose to år frem i tid.

Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen blir større for de regionspesifikke prognosene. Her er antall familiegrupper mindre, og i enkelte regioner snakker vi om svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle jo mindre tall man opererer med, og videre er små bestander mer påvirket av tilfeldige variasjoner i f.eks. fødsels- og dødsrater.

3. Bestandssituasjonen for gaupe

3.1 Fennoskandia

Den norske bestanden av gaupe er en del av større sammenhengende fennoskandisk bestander og med forgreininger også videre inn i Russland. Kunnskapen om den skandinaviske bestanden av gaupe er god, for de finske og særlig de russiske delene av bestandene har vi ikke samme kunnskapsnivå.

Overvåkingen av gaupe er i Norge og Sverige basert på felles metodikk. Overvåkingsresultatet rapportert fra Rovdata i 2022⁵ viser en bestand på 305 familiegrupper registrert i Skandinavia 2021/2022, og viser at den skandinaviske bestanden er noe større enn i fjor. Sammenlignet med 2020/2021 er det i 2021/2022 registrert 33,5 flere familiegrupper i Sverige og 8,5 færre i Norge.

⁴ [Nilsen, E.B., Brøseth, H., Odden, J., André, H. & Linnell, J.D.C. 2011. Prognosemodell for bestanden av gaupe i Norge. NINA Rapport 774. Norsk institutt for naturforskning.](#)

⁵ [Odden, J. & Frank, J. 2022. Inventering av lodjur 2022. Bestandsovervåking av gaupe i 2022. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus for stora rovdyr i Skandinavien. Nr 2-2022. 37 s](#)

Dette tilsvarer en bestand på ca. 1784 gauper, hvorav ca. 343 gauper i Norge og 1441 i Sverige.

Gaupebestanden i Finland innen jakt sesong 2022/2023 er estimert å være anslagsvis 2 150 til 2405 gauper og er tilnærmet likt antallet for året før⁶. Resultatene er basert på observasjoner av familiegrupper.

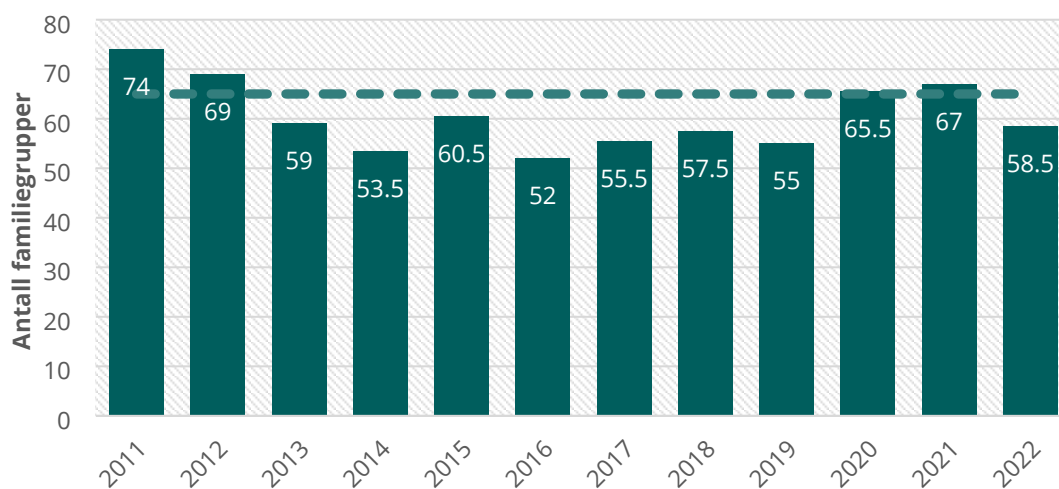
Miljødirektoratet vurderer at migrasjon av gaupe fungerer tilfredsstillende og ikke har negativ effekt på bestandenes overlevelse.

3.2 Norge

Antall familiegrupper

I NINA rapport 2155⁷ går det fram at det er registrert henholdsvis 66,5, 67 og 58,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2020, 2021 og 2022 (figur 1).

Gaupebestanden er under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Figur 1: Antall familiegrupper av gaupe per år i Norge før jakt i perioden 2011-2022. Stiplede linje angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Kilde: NINA rapport 2155.

Tabell 1 og figur 1 viser at antall familiegrupper har økt i regionene 3 og 5 sammenlignet med 2021, mens antallet har gått ned i regionene 2, 6, 7, og 8. Regionene 2, 3, 5 og 6 ligger på eller over regionale bestandsmålet før jakt i 2022, og regionene 4, 7 og 8 ligger under de

⁶ [Valtonen, M., Herrero, A., Heikkinen, S. & Holmala, K. 2022. Ilveskanta Suomessa 2022. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 62/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 25 s.](#)

⁷ [Brøseth, H., Odden, J. & Nilsen, E. B. 2022. Number of family groups, population estimate and population development of lynx in Norway for 2022. - NINA Report 2155. Norwegian Institute for Nature Research](#)

regionale bestandsmålene. Det er første gang siden 2011 at region 5 har registrert antall familiegrupper over bestandsmålet.

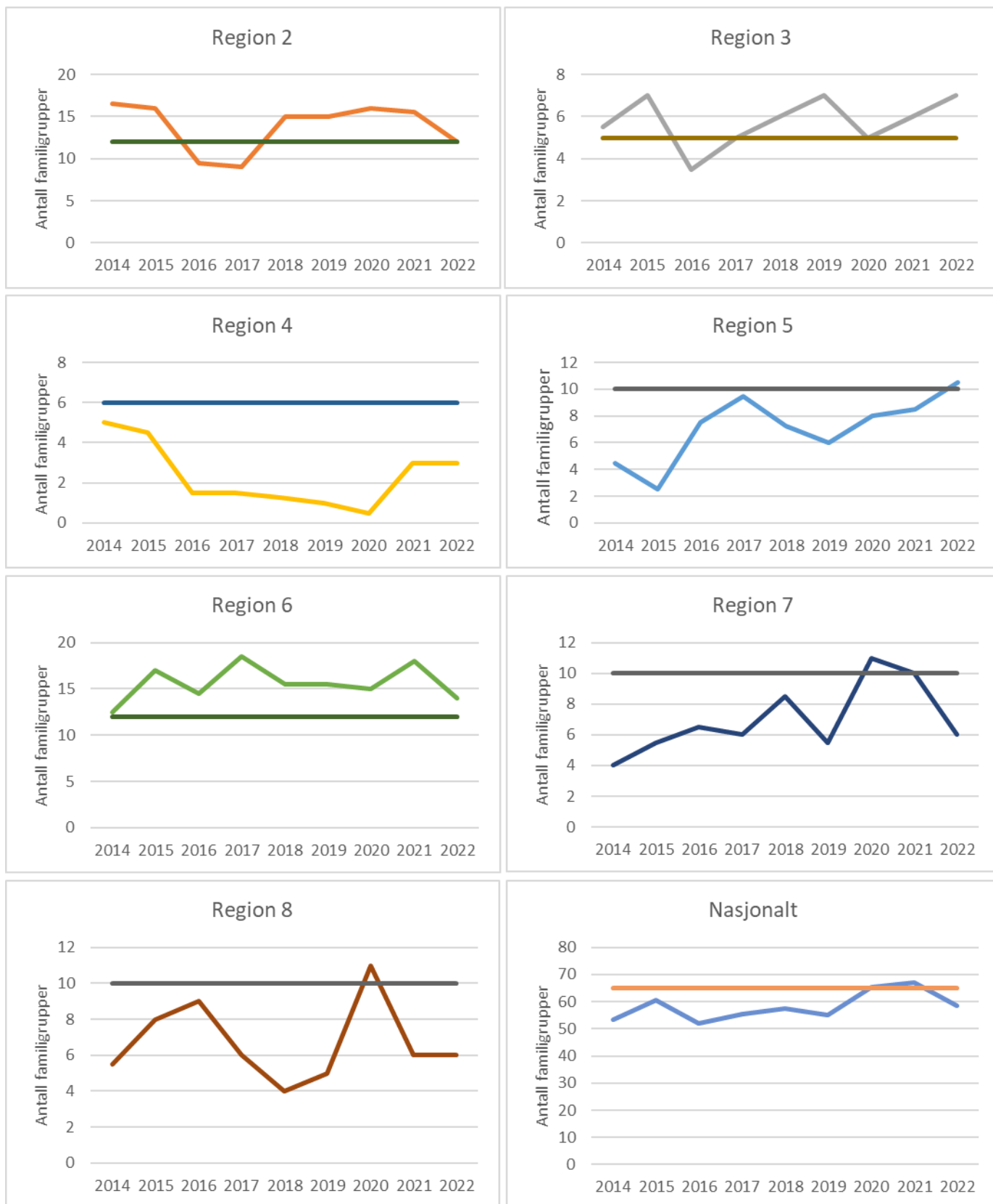
Store årlige variasjonen i bestandsstørrelse kan skyldes flere forhold, andel voksne hunddyr i bestanden, andelen voksne hunngauper som får unger mellom år, og innvandring av gauper fra naboregioner og Sverige.

Når man beregner gjennomsnittlig antall familiegrupper siste tre år ligger regionene 1, 2, 3 og 6 på eller over det regionale bestandsmålet (tabell 1).

Tabell 1: Antall familiegrupper av gaupe påvist før jakt i ulike forvaltningsregioner fra 2020 til 2022, samt gjennomsnittet for de tre årene. For detaljer se tabell 3 i NINA rapport 2155.

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2020	2021	2022	Gjennomsnitt 3 år
1 Vest Norge	-	0	0	0	0
2 Sør-Norge	12	16	15,5	12	14,5
3 Oppland	5	5	6	7	6
4 Oslo/Akershus/Østfold	6	0,5	3	3	2,2
5 Hedmark	10	8	8,5	10,5	9
6 Midt-Norge	12	15	18	14	15,7
7 Nordland	10	11	10	6	9
8 Troms og Finnmark*	10 (4)	11(3)	6(2)	6(0)	7,7(2)
Sum	65	66,5	67	58,5	64

* Tallene i parentes angir familiegrupper i Finnmark.

Figur 3: Årlig antall registrerte familigrupper av gaupe nasjonalt og i de ulike forvaltningsregionene fra 2014 til 2022. Rett linje viser bestandsmålet. Kilde: Rovdata

Bestandsestimat

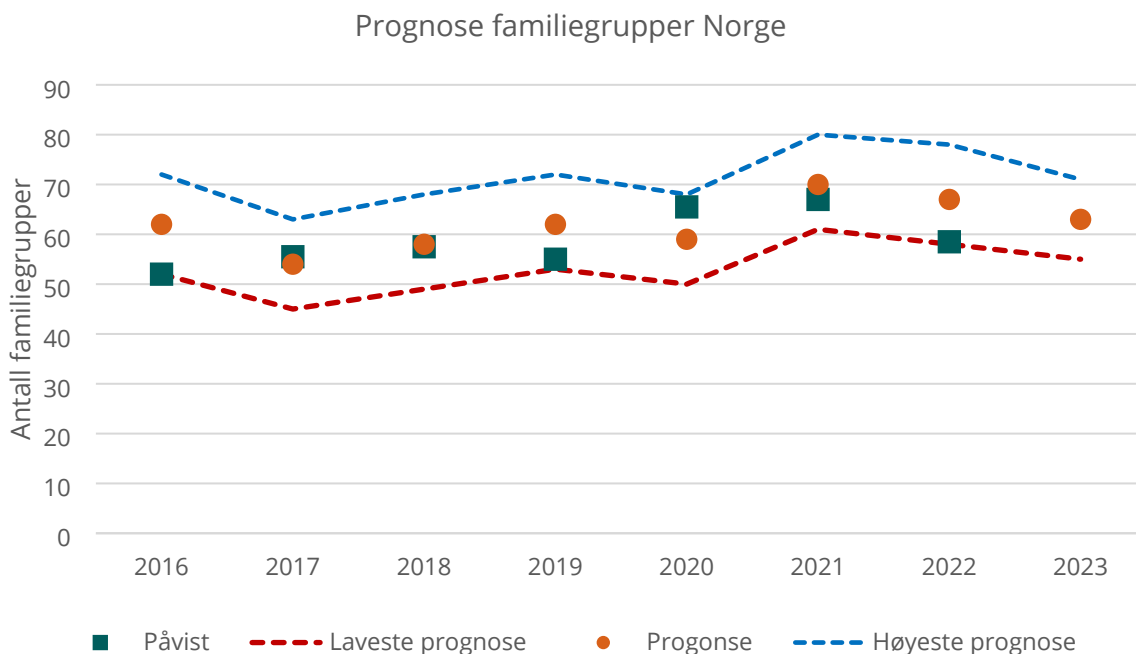
Antall registrerte familiegrupper i 2022 tilsvarer en bestand på omkring 343 dyr (95 % CI = 248–403) i Norge. Dette er bestandstørrelsen før kvotejakta i 2022 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimatet før jakt i 2021 var på 393 dyr.

Gaupas forventede utvikling

Nasjonalt

Basert på antall familiegrupper påvist før jakt i 2022 og kjent uttak av voksne hunndyr (≥ 1 år), gir prognosemodellen et estimat på 63 (75 % CI = 55–78) familiegrupper før jakt på landsbasis i 2023 (figur 3). Prognosemodellen viser at det er 60 % sannsynlighet for at gaupebestanden skal havne under det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper før jakt i 2023.

Prognosen er heftet med usikkerhet, Figur 3 viser at kan det være noe usikkerhet knyttet til om middelerdien i intervallet fra prognosemodellen treffer faktisk registrerte ynglinger. Tallene fra 2016 til 2022 viser at faktisk registrerte ynglinger er innenfor laveste og høyeste prognose. Prognosemodellen er mer presis på store områder, noe mindre presis på mindre områder som dagens rovviltregioner.

Figur 4: Antall registrerte familiegrupper av gaupe i Norge de syv siste årene og prognoser (med 75 % usikkerhetsintervaller) for yngling de åtte siste årene. Kilde: Rovbase

Gitt en bestandsstørrelse i 2023 på 63 familiegrupper viser beregninger med prognosemodellen at et uttak i jakta i 2023 på mer enn 30 voksne hunngauper med stor sannsynlighet vil føre til at bestanden havner under det nasjonale bestandsmålet i 2024 (61 familiegrupper) (figur 9, NINA rapport 2155).

Regionalt

De regionale prognosene tyder på at rovviltregion 4, 7 og 8 har stor sannsynlighet for å ligge under bestandsmålet også før jakta i 2023 (tabell 2).

Tabell 2; Prognose over antall familiegrupper i 2023 (FG2023, med 75 % usikkerhetsintervaller) for de ulike rovviltregionene med bestandsmål, samt sannsynligheten for at antall familiegrupper i 2023 vil være mindre enn de regionale bestandsmålene. Prognosene er gitt på bakgrunn av informasjonen som er tilgjengelig i etterkant av kvotejakta i 2022. Tabell hentet fra NINA rapport 2155.

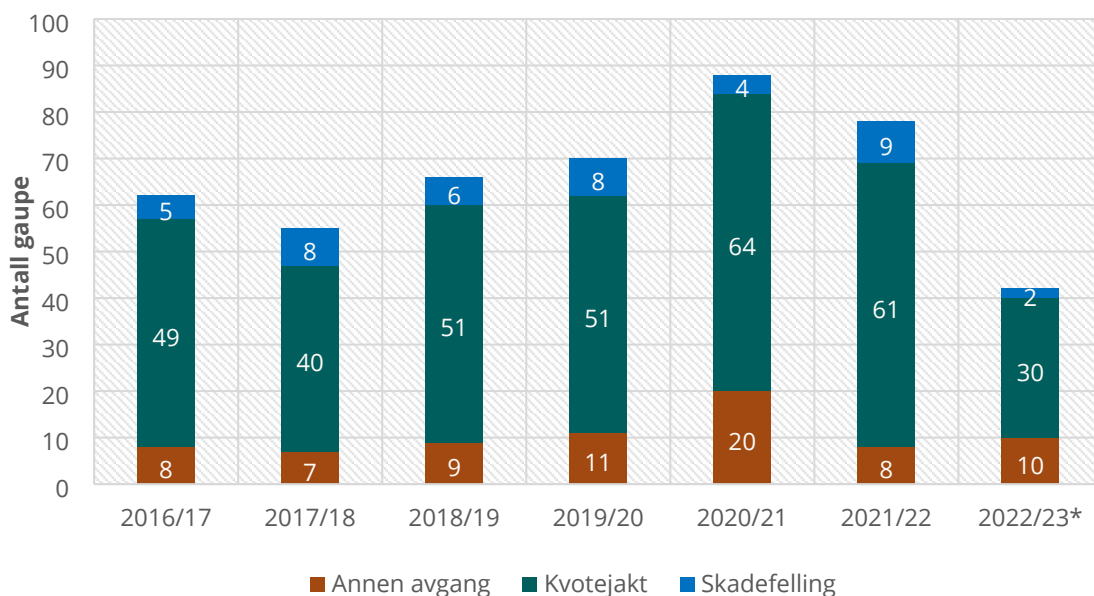
Forvaltningsregion	Antall familiegrupper av gaupe påvist i 2022	Prognose for antall familiegrupper i 2023 (FG2023) [75 % CI	Sannsynlighet for at FG2023 < bestandsmålet
2 Sør-Norge	12	12,1 [9,0–15,8]	48 %
3 Oppland	7	7,3 [5,2–9,8]	10 %
4 Oslo/Akershus/Østfold	3	2,6 [1,1–4,8]	95 %
5 Hedmark	10,5	11,7 [8,6–15,1]	28 %
6 Midt-Norge	14	11,3 [7,6–15,6]	58 %
7 Nordland	6	9,0 [6,0–12,1]	65 %
8 Troms og Finnmark*	6	8,1 [5,1–11,4]	75 %

4. Kjent avgang av gauper i Skandinavia

4.1 Norge

Avgang av gaupe i Norge de siste årene har hovedsakelig skjedd gjennom ordinær kvotejakt. Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16, se viltloven § 9. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på blant annet den skade arten gjør.

De fem siste årene har jaktuttaket i Norge ligget på mellom 40 og 64 gauper pr. jaktår (figur 4). Av skadefellingstillatelser og effektivering av disse er det tatt ut mellom fem og ni gauper pr. jaktår de siste fem årene.

Figur 5: Antall gauper felt på kvotejakt, skadefelling eller registrert døde som annen avgang i jaktårene 2015/2016 til 2022/2023 (per 13.02.2023*). Et jaktår går fra og med 1. april og til og 31. mars året etter. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Figur 5 viser kart over felte gauper i hele Norge jaktåret 2021/2022. Tabell 4 viser uttaket av gaupe i forvaltningsregionene der direktoratet har myndighet (region 5, 6, 7 og 8).

Figur 5: Felte gauper i jaktåret 2021/2022. Kilde: Rovbase.no

Tabell 4: Antall gauper felt på kvotejakt, skadefelling eller registrert døde som annen avgang for regionene 5, 6, 7 og 8 i jaktårene 2018/2019 til 2022/2023 (per 13.02.2023*). Et jaktår går fra og med 1. april og til og 31. mars året etter. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Forvaltningsregion	Jaktår	Antall gaupe felt på kvotejakt	Antall gaupe felt ved skadefelling	Antall gaupe døde som annen avgang
5 Hedmark	2022/2023*	-	1	2
	2021/2022	0	0	1
	2020/2021	0	0	2
	2019/2020	0	0	5
	2018/2019	0	0	2
6 Midt-Norge	2022/2023*	13	-	5
	2021/2022	33	1	2
	2020/2021	22	0	7
	2019/2020	25	1	2
	2018/2019	22	0	3
7 Nordland	2022/2023*	-	0	1
	2021/2022	3	1	0
	2020/2021	5	2	3
	2019/2020	0	1	1
	2018/2019	0	6	1
8 Troms og Finnmark	2022/2023*	-	0	1
	2021/2022	0	5	0
	2020/2021	5	2	1
	2019/2020	0	4	2
	2018/2019	0	0	0

Kvoter for jakt av gaupe 2023

Roviltnemndene i region 4, 5, 7 og 8 hadde ikke myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe inneværende jaktår. Vi åpnet ikke for jakt i disse regionene. Totalt kan det felles 51 gauper i Norge under jakta i 2023, der maksimalt 15 av dem kan være hunndyr (tabell 5).

Tabell 5: Jaktkvote gaupe 2023 i regionene 1, 2, 3 og 6.

Forvaltningsregion	Totalt jaktkvote (hunndyrkvote)
1	0
2	17 (6)
3	10 (4)
6	24 (5)
Totalt	51 (15)

4.2 Sverige

Det ble i perioden fra 1. april 2021 til 31. mars 2022 registrert 186 døde gauper i Sverige. Fra 1. april til 13. februar 2023 er det registrert 45 døde gauper i Sverige.

Vi har ikke data for fellinger av gaupe i Finland og Russland.

5. Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

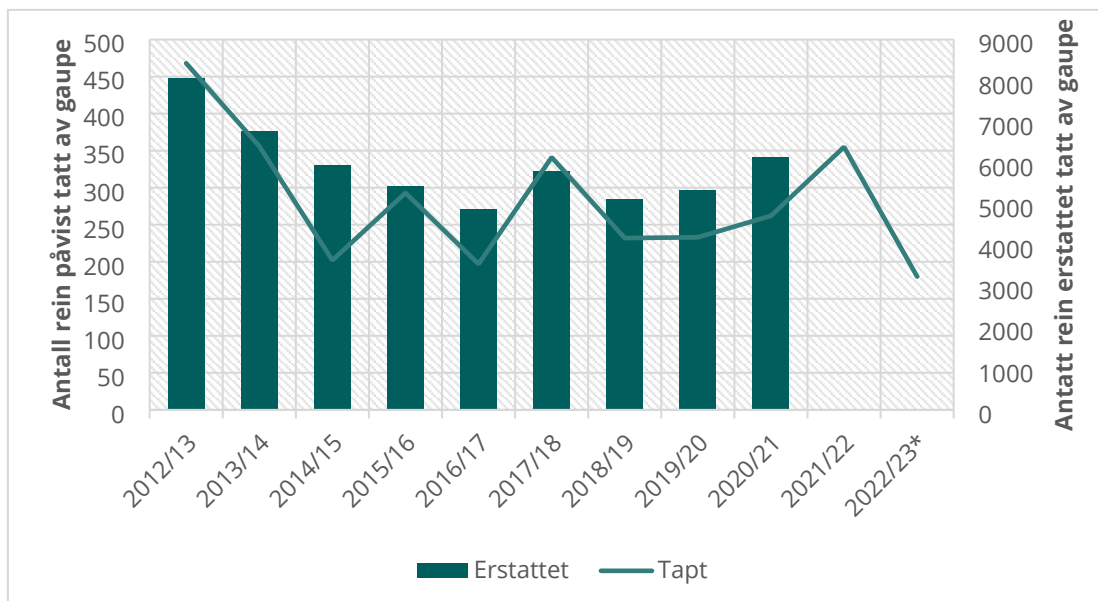
Alle kadaver av sau og tamrein som meldes inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase og utgjør grunnlaget for å utbetale erstatning for tap av husdyr til rovvilt.

Tamrein

I løpet av reindriftsåret 2021/2022 ble det påvist 355 rein tatt av gaupe, og i 2020/2021 ble det påvist 262 rein tatt av gaupe (figur 5). Inneværende reindriftsår (13.02.2023) er det så langt dokumentert tapt 180 rein til gaupe på landsbasis. Ved samme tidspunkt i fjor var det det påvist 282 rein tapt til gaupe.

Antall erstattet rein reindriftsåret 2020/2021 som tapt til gaupe er noe høyere sammenlignet med reindriftsåret 2019/2020. Selv om antallet varierer noe fra år til år, viser en oppsummering av erstatningsoppgjøret at tap av rein til gaupe har vært forholdsvis stabilt de senere årene (figur 5).

Tabell 3 viser antall rein tapt til gaupe og antall rein erstattet som tapt til gaupe for de ulike regionene 5, 6, 7 og 8.

Figur 6: Antall rein påvist tapt til gaupe (primær akse) og antall rein erstattet tapt til gaupe (sekundær akse) i reindriftsårene 2012/13 til 2022/23 (* 13. februar 2023). Dataene er hentet fra Rovbase.no

Tabell 3: Antall rein påvist tapt til gaupe og erstattet som tapt til gaupe i forvaltningsregionene 5, 7 og 8 i reindriftsårene 2018/19 til 2022/23 (*13. februar .2023). Tallene for antall rein erstattet for region 5 inkluderer reinbeitedistrikt Riast/Hylling i Sør-Trøndelag.

Forvaltningsregion	Reindriftsåre	Antall rein påvist tapt til gaupe	Antall rein erstattet tapt til gaupe
5 Hedmark	2022/2023*	0	-
	2021/2022	0	-
	2020/2021	0	151
	2019/2020	1	127
	2018/2019	0	194
6 Trøndelag	2022/2023*	7	-
	2021/2022	39	-
	2020/2021	49	808
	2019/2020	27	722
	2018/2019	39	848
7 Nordland	2022/2023*	48	-
	2021/2022	51	-
	2020/2021	61	1381
	2019/2020	36	1203
	2018/2019	78	1010
8 Troms og Finnmark	2022/2023*	125	-
	2021/2022	268	-

	2020/2021	152	3892
	2019/2020	169	3281
	2018/2019	152	3054

- = ikke tilgjengelig per dags dato

Sendt til:

Miljødirektoratet
post@miljodir.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2022/5904

Dato: 02.03.2023

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe 2023

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe 2023. Miljødirektoratet har gitt statsforvalterne i rovviltregion 5,6,7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 10 gauper i perioden fra og med 16.02.2023 til og med 31.05.2023.

Innledende kommentarer

NOAH er svært bekymret for at Miljødirektoratet i det hele tatt tillater skadefelling av gaupe som er en sterkt truet art. Gaupe er det eneste ville kattedyret i Norge, og det bør ses på som en berikelse å ha og oppleve gaupe i norsk natur. Det bør dermed iverksettes tiltak for å bevare denne truede arten, fremfor å skyte den til fordel for tamreinnæringen.

Det er hvert år farlig høy avskyting av gaupe i Norge, og jakten har ført til at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger ikke ble nådd i 2022. På norsk rødliste 2010 ble gaupe kategorisert som sårbar, og i 2015 ble den listet som sterkt truet – en kategori nærmere utryddelse. Siden dette har bestanden blitt jaktet ytterligere. I tillegg fortsetter nedgangen i den svenske bestanden, og gaupe er kategorisert som sårbar (VU) i Sverige på grunn av synkende antall og få reproduktive individer.¹ Det er dermed ufattelig at Miljødirektoratet kan tillate skadefelling.

NOAH er svært bekymret for gaupebestanden, og det er svært alvorlig at miljømyndigheter fortsatt tillater jakt og skadeskyting på gaupe. Skal vi sikre gaupas plass i norsk natur også i

---

¹ Eldegard K, Syvertsen PO, Bjørge A, Kovacs K, Støen O-G og van der Kooij J (24.11.2021). Pattedyr: Vurdering av gaupe Lynx lynx for Norge. Rødlista for arter 2021. Artsdatabanken. <https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/26449>.

fremtiden, må bestandsmålet økes og jakten stanses. Det er helt uforsvarlig å tillate skyting av et sterkt truet dyr midt i naturkrisen. NOAH minner også om at Norge nylig var med på å vedta en ny global naturavtale som er gjeldende for landene som har undertegnet FNs konvensjon om biologisk mangfold, hvor det er satt som mål om å «*Sikre hastetiltak for å stanse menneskelig induisert utryddelse av kjente truede arter og for bevaring av arter, spesielt truede arter, for å vesentlig redusere risikoen for utryddelse, samt å opprettholde og gjenopprette det genetiske mangfoldet innenfor og mellom populasjoner av lokale, ville og domestiserte arter for å opprettholde deres tilpasningspotensiale (...) og effektivt administrere interaksjoner mellom mennesker og ville dyr for å minimere konflikter mellom mennesker og ville dyr for sameksistens*».² Avtalens ordlyd er helt tydelig på at truede bestander skal beskyttes og menneskeskapt desimering skal umiddelbart stoppes. NOAH understreker at skyting av sterkt truede arter strider med den nye naturavtalen.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

NOAH kan ikke se hvordan Miljødirektoratet kan tillate betinget skadefelling på en art som er sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Ytterligere skadefellinger og tap av enkeltindivider av arten kan bidra til å redusere artens overlevelse både på kort og lang sikt. I en presset og liten bestand som gaupebestanden i Norge, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for arten som helhet. Som sterkt truet art på den norske rødlista, skal gaupa både etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven ivaretas, og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. NOAH understreker også at ved å skyte alle rovdyr som vandrer utenfor forvaltningsområdene, gis det ikke rom for vandring, noe rovdyr er helt avhengig av for å overleve. Generelt mener vi at rovdyr må tillates å vandre nettopp fordi det er den eneste måten å tilføre nye gener og sørge for at det er mulighet for enslige foreldre å danne nye par.

NOAH viser til at gaupebestanden i 2022 var under det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger. Ifølge NINAs rapport var det estimert kun 58,5 familiegrupper på landsbasis i 2022.³ Dette er en nedgang fra året før. Etter tallene fra Rovdata ligger gaupebestanden i regionene 4, 7 og 8 under

---

² Kunming-Montreal Global biodiversity framework. Montreal, Canada, 7-19 December 2022. TARGET 4: “Ensure urgent management actions to halt human induced extinction of known threatened species and for the recovery and conservation of species, in particular threatened species, to significantly reduce extinction risk, as well as to maintain and restore the genetic diversity within and between populations of native, wild and domesticated species to maintain their adaptive potential, including through in situ and ex situ conservation and sustainable management practices, and effectively manage human-wildlife interactions to minimize human-wildlife conflict for coexistence.”

³ Brøseth, H., Odde, J. & Nilsen, E. B. 2022. Antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2022. - NINA Rapport 2155. Norsk institutt for naturforskning.

bestandsmålet.⁴ Dette betyr at det ikke under noen omstendigheter burde gjennomføres skadefellinger på gaupe, uansett hvor de befinner seg, eller hvorvidt gaupebestanden i noen av regionene er over, på eller under bestandsmålet. NOAH mener dessuten at bestandsmålene bør anvendes som minimumsmål, ikke maksimumsmål, slik myndighetene bruker dem i dag. Bestandsmål er ifølge biologisk definisjon et minimumstall, for at bestander av ville dyr skal komme seg vekk fra status som truet. Her i Norge (det eneste landet som gjør dette), brukes derimot bestandsmålene som maksimumsmål, hvilket tvinger de truede rovdyrene til å alltid forbli i truet status. NOAH mener rovviltforvaltningen i Norge er kunnskapsløs og ufattelig dårlig.

Når det gjelder region 5, skrev Miljødirektoratet i vedtak den 13.12.2022 (ref: 2022/11336) om å ikke åpne for kvotejakt på gaupe i 2023 i region 4,5,7 og 8 at «*Den gjennomsnittlige bestanden av gaupe for de tre siste årene i disse regionene har ligget under de regionale bestandsmålene i en rekke år. Det må legges opp til en forvaltning som bidrar til bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet i regionene.*» NOAH stiller spørsmål om hvordan Miljødirektoratet kan gi tillatelse til betinget skadefelling når det tydelig er presisert at det må legges opp til forvaltning som bidrar til bestandsvekst.

For region 7 og 8 står det i vedtaket at: «*De regionale prognosene tilsier at region 7 med en sannsynlighet på 65 % vil ligge under det regionale bestandsmålet før jakta i 2023. Prognosen er 9,0 familiegrupper for 2023. For region 8 tilsier prognosene at region 8 med en sannsynlighet på 75 % vil ligge under det regionale bestandsmålet før jakta i 2023. Prognosen er 8,1 familiegrupper for 2023. Direktoratet konstaterer at bestanden i regionene er lav, og regionene har ikke nådd det gjennomsnittlige fastsatte bestandsmålet på flere år. Det må derfor legges opp til en forvaltning slik at man oppnår stabil bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet.*»

NOAH mener betinget skadefelling ikke er forenelig med en økt bestandsvekst.

NOAH mener i lys av gaupas status på rødlista og at verken det nasjonale eller de regionale bestandsmålene i region 7 og 8 er nådd, at det ikke er grunnlag for å tillate skadefelling av gaupe, jf. nml. §§ 9 og 18.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

Det er nesten ingenting sagt om skade eller skadepotensialet i vedtaket selv. Det er vist til en punktliste for påvist tap og erstatninger i regione i 2021/2022. Miljødirektoratet har ikke gått

---

⁴ <https://rovdata.no/Gaupe/Bestandsstatus.aspx>.

nærmere inn på vurdering av skadepotensialet eller andre årsaker til tap. NOAH utfordrer Miljødirektoratets antakelse om at tilstedeværelse av rovdyr oppfylder skadevilkåret i henhold til naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b. NOAH mener at ikke enhver skade kan begrunne skadefelling. Miljødirektoratet har ikke gjort en konkret vurdering av skaderisikoen, eller vist utover generelle uttalelser, hva som er omfanget eller alvorlighetsgraden av den eventuelle skaden.

NOAH understreker også at det ikke er stort nok skadeomfang til å tillate skadefelling i regionene. I region 5 ble det ikke påvist et eneste tap av tamrein til gaupe i 2022. I region 6 ble det kun påvist 49 tap, og i region 7 ble det påvist 51 rein tapt til gaupe i reindriftsåret 2021/2022. Dette er en nedgang fra året før hvor det ble påvist 61 tap. I region 8 ble det påvist 268 rein tatt av gaupe, men kunnskap viser at lave vekter og høyt reintall er mellom 2-7 ganger viktigere for å forklare tapene enn størrelsen på rovviltbestandene.⁵ Tveraa et al. har belyst at studiene i Finnmark, Troms, Nord-Trøndelag og Sarek i Sverige har dokumentert at «*tapene til jerv og gaupe er mindre enn det som tidligere har blitt hevdet*». NINA påpeker også at «*Kun et fåtall (ca. 5 %) av reinsdyrene det søkes erstatning for blir funnet tidsnok til at man kan fastslå dødsårsaken.*»⁶ NOAH ber Miljødirektoratet undersøke om det kan være andre faktorer som bidrar til høyere tap i region 8 før det gis tillatelse til skadefelling, som uansett ikke vil ha noen tapsreducerende effekt på lang sikt, da det alltid vil komme tilbake nye rovdyr. For at et tiltak skal være forebyggende må det iverksettes før skaden oppstår, ikke etter at skaden allerede har skjedd. NOAH mener derfor at ikke-letale tiltak må iverksettes for å forebygge skader på husdyr.

NOAH mener at skadene totalt ikke utgjør et stort nok skadeomfang til å tillate skadefelling i regionene. Dette medfører at vilkåret om skade ikke er oppfylt. Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise – utover generelle uttalelser – hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten av den eventuelle skaden.

3. Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-var-prinsippet har ikke blitt vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9

NOAH stiller seg svært kritisk til den tynne, utilstrekkelige vurderingen vedtaket bygger på. Det foreligger for eksempel ingen reell vurdering av hvilke konsekvenser betinget skadefelling vil ha på gaupebestanden. NOAH mener vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av hvordan skadefelling vil påvirke bestandens status eller forventede utvikling i fremtiden. Siden

⁵ T. Tveraa, A. Stien, K. Langeland «Reindrift og rovvilt», Ottar 309 – 2016 (1): 30-36. Tilgjengelig på nett: <https://uit.no/Content/515078/artikkel5.pdf>. Se også www.reinbase.no.

⁶ Mattisson, J., Odden, J., Strømseth, T.H., Rauset, G.R., Flagstad, Ø. & Linnell, J.D.C. 2015. Gaupe og jerv i reinbeiteland. Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007-2014. – NINA Rapport 1200. 45 s.

direktoratet ikke har oppfylt kravet om synliggjøring, da bør føre-var-prinsippet tillegges større vekt enn det er gjort i dette tilfellet.

Når det gjelder tap av tamrein burde Miljødirektoratet ha vurdert andre årsaker til tap, ikke bare legge hele skylden på gaupe. Forskere i Norsk institutt for naturforskning (NINA) har konkludert med at lave vekter og høyt reintall er mellom 2-7 ganger viktigere for å forklare tapene enn størrelsen på rovviltbestandene.⁷ I tillegg har forskerne i denne sammenheng påpekt at «*Tap har (...) flere årsaker og for å kunne bestemme hvor stor betydning rovdyrene har, er det ikke tilstrekkelig å summere opp hvor mange som blir drept av rovdyr, vi må samtidig avklare hvor stor andel av tapene som er tilrettelagt av andre forhold som matmangel på grunn av ugunstige værforhold og høyt reintall.*»

NINA understreker at gaupas predasjon varierer med kjønn og årstid.⁸ Gaupas predasjon på rein påvirkes også av tilgang på alternative byttedyr. I tillegg konkluderer NINA i sin rapport om rovvilt og reindrift i Finnmark at: «*Resultatene fra de ulike studiene er entydige og støtter opp under tidligere studier som viser at tapet av rein til rovdyr i Finnmark i stor grad er kompensatorisk, m.a.o. primært består av dyr som det er grunn til å tro ellers ville dødd av sult. Inntil reintallet går betydelig ned og slaktevektene tilsvarende opp vil det trolig være rikelig tilgang på avmagrede og svake dyr for fredet rovvilt i regionen. Rovdyrene i Finnmark har per i dag derfor trolig liten effekt på produktiviteten innen reindriften i regionen.*»⁹

NINAs forskere har også publisert en rapport i 2013 hvor det konkluderes med at: «*Resultatene som presenteres i denne rapporten gir ikke støtte til påstanden om at gaupe og jerv er den viktigste årsaken til lav kalvetilgang og høye tap i norsk reindrift*».¹⁰ Derimot viser resultatene at det finnes «*en nøye sammenheng mellom slaktevektene foregående høst, klimatiske forhold om våren og andelen kalv som registreres per simle den påfølgende sommeren og høsten.*» Forskerne konkluderer med at det faktisk er omfanget av rapportert tap av både kalv og voksne øker med økende ynglebestander av rovdyr, betyr ikke at disse forholdene er den eneste (og primære) årsakssammenheng. De har kommet til at: «*Negativ tetthetsavhengighet og ugunstige klimatiske forhold var imidlertid langt viktigere faktorer for å forklare tap av både kalv og*

⁷ T. Tveraa, A. Stien, K. Langeland «Reindrift og rovvilt», Ottar 309 – 2016 (1): 30-36. Tilgjengelig på nett: <https://uit.no/Content/515078/artikkel5.pdf>. Se også www.reinbase.no.

⁸ Mattisson, J., Odden, J., 2016. Predasjon av tamrein fra gaupe og jerv - Et dataunderlag for beregning av tap av tamrein til gaupe og jerv - NINA Kortrapport 28. 18 s.

⁹ Tveraa, T., Ballesteros, M., Bårdsen, B.-J., Fauchald, P., Lagergren, M., Langeland, K., Pedersen, E. & Stien, A. Rovvilt og reindrift – Kunnskapsstatus i Finnmark – NINA Rapport 821. 28 s.

¹⁰ Tveraa, T., Ballesteros, M., Bårdsen, B.-J., Fauchald, P., Lagergren, M., Langeland, K., Pedersen, E. & Stien, A. Beregning av produksjon og tap i reindriften - NINA Rapport 938. 38 s. Tilgjengelig på nett: <https://munin.uit.no/handle/10037/11327>.

voksne dyr enn rovdyr» og at «Reintallsutviklingen var i motsetning til rapporterte tap ikke relatert til størrelsen på ynglebestandene av gaupe og jerv».

Tveraa et al. har belyst at studiene i Finnmark, Troms, Nord-Trøndelag og Sarek i Sverige har dokumentert at *«tapene til jerv og gaupe er mindre enn det som tidligere har blitt hevdet»* og at *«gaupe og jerv tar flere rein når kondisjonen i flokkene er lav eller når tettheten av rein er høy»*. Disse konklusjonene er viktig å ta med ved vurdering av, ikke kun tap til rovdyr, men alt tap, siden *«ressursknapphet både øker det naturlige tapet og det tapet som voldes av rovvilt»*. Miljødirektoratet bør derfor undersøke om tap av rein til gaupe i de aktuelle områdene kan skyldes flere faktorer, og om dette eventuelt kan løses på andre måter (tilpasse driftsformen), enn skyting av et sterkt truet rovdyr som egentlig skal ha strengt vern.

Miljødirektoratet har unnlatt å vurdere kunnskap om tap av tamrein som viser at tap har flere årsaker enn rovdyr, og at det ikke er tilstrekkelig å summere opp hvor mange tamrein som blir tatt av gaupe, slik Miljødirektoratet har gjort i dette tilfellet. Det ser ut til at Miljødirektoratet har gått den lette veien å legge hele skylden for tap av tamrein på gaupe, uten at dette kan støttes av vitenskapelig dokumentasjon.

NOAH krever at tillatelsen til betinget skadefelling i region 5,6,7 og 8 stanses inntil det er undersøkt om det kan være andre årsaker til tap av rein, slik NINA sin forskning viser.

4. Vilkåret om at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven § 18 er det adgang til skadefelling kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Miljødirektoratet har ikke engang vurdert vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger. Derfor er vedtaket ugyldig.

NOAH mener at det finnes flere alternative tiltak som burde benyttes før skadefelling finner sted, og at disse faktisk må være reelt utprøvd før tillatelser til skadefelling kan gis. Ikke-letale forebyggende tiltak problematiseres i alt for stor grad i rovviltforvaltningen, selv om vitenskapelige studier viser at disse er mer effektive for beskyttelse av beitedyr enn felling av rovdyr.^{11 12} Det finnes ikke noe vitenskapelig bevis for at skyting av rovdyr fungerer for å redusere konflikter mellom rovdyr og menneskelige interesser.¹³ Studier har funnet at de mest effektive tiltakene for å beskytte beitedyr mot predatorer er elektriske gjerder, vokterdyr, forkorte

¹¹ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

¹² Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171

¹³ <https://www.science.org/content/article/no-proof-shooting-predators-saves-livestock>.

beitesesongen og begrense muligheten for unge dyr til å beite på åpne beiteområder, og fysisk avskrekkende midler.¹⁴ I tillegg er det åpenbart at å skille rovdyr og beitedyr i tid og rom er svært effektivt for å hindre tap av husdyr til rovdyr. Andre land som Slovakia har tatt i bruk vokterhund, som har vist seg svært effektivt for å hindre tap av beitedyr til rovdyr. I tillegg er flaggliner (fladry) brukt flittig i blant annet USA som forebyggende tiltak¹⁵, særlig for å unngå ytterligere skader ved en lokalitet.

NOAH påklager årlig mange vedtak om skadefellingstillatelser, og det er svært sjeldent at forebyggende tiltak eller alternativer til felling er reelt utprøvd. Dette strider med vilkåret i naturmangfoldlovens § 18 om at det kun gis adgang til skadefelling dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. I vedtaket står det: «*Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig*». NOAH stiller seg svært kritisk til denne uttalelsen, da vi ser gang på gang at forebyggende tiltak aldri blir vurdert tilstrekkelig. NOAH mener dette er misbruk av tilliten som er gitt til Statsforvalterne. Forebyggende tiltak burde forberedes før dyrene slippes på beitet, slik at det raskt kan igangsettes om det skulle dukke opp rovdyr i beiteområder. Man kan også hente erfaring fra andre land som har ansatt egne team som rykker ut i områder hvor rovdyr har tatt beitedyr og for eksempel setter opp flaggliner.

Det er kun fantasien som setter grenser for «skremsler» ved bruk av lys og lyd: Kenyanske Richard Turere fant opp «lion lights» da han var 13 år – et effektivt lys-gjerde som skremmer vekk løver fra kyr.¹⁶ Det er opp til myndighetene å sette sammen et team eller en forskningsgruppe som kan vurdere hvilke tiltak som vil være effektive for norske forhold. Det bør være mennesker med spesifikk kompetanse som har ansvar for å gjennomføre ikke-letale forebyggende og konfliktdependende tiltak.

NOAH understreker at felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. En undersøkelse gjennomført i Spania kom til at felling av ulv er kontraproduktiv fra et skadehåndterings- og bevaringsperspektiv.¹⁷ Studien anbefalte å sette fokus på bedre dyreholdpraksis (ubeskyttet husdyr er mer utsatt for predasjon). Studien baserte seg på flere nye vitenskapelige publikasjoner og konkluderte med at felling av bestander av store rovdyr er uberettiget av vitenskapelige grunner. Felling undertrykker visse egenskaper i rovdyr

---

¹⁴ Khorozyan, Igor & Waltert, Matthias. (2019). A framework of most effective practices in protecting human assets from predators. *Human Dimensions of Wildlife*. 24. 380-394. [10.1080/10871209.2019.1619883](https://doi.org/10.1080/10871209.2019.1619883).

¹⁵ Treves A, Krofel M, McManus J. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ*. 2016; 14(7):380±8.

¹⁶ https://www.ted.com/speakers/richard_turere.

¹⁷ Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E., & Delibes, M. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541., s 10.

og endrer dermed rovdirens rolle i økosystemet. Forskerne påpekte dessuten at gjennomføring og utfall av forvaltningstiltak rettet mot store rovdyr bør vurderes av etiske grunner.

Man kan ikke fortsette å drepe utrydningstruede rovdyr. Det er en skam i lys av naturkrisen og strider med den nye naturavtalen som Norge har forpliktet seg til å følge. Det er heller ikke god dyrevelferd å heller vente til skader skjer, for så å skyte rovdyr i ettertid.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter mener det ikke bør tillates betinget skadefelling i region 5,6,7 og 8. NOAH ber om at vår klage tas til følge og at Miljødirektoratets vedtak omgjøres slik at det ikke tillates skadefelling, på grunn av at vilkårene om bestandens overlevelse, skade og andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt. Vedtaket er heller ikke basert på kunnskapsgrunnlaget, og føre-var-prinsippet er ikke vurdert. NOAH mener vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av gaupebestanden, og strider med den nye naturavtalen som Norge er forpliktet til å følge.

NOAH krever at tillatelsen til betinget skadefelling i region 5,6,7 og 8 stanses inntil det er undersøkt om det kan være andre årsaker til tap av rein, slik NINA sin forskning viser.

Dersom vedtaket opprettholdes ber NOAH om at Miljødirektoratet begrunner hvorfor andre årsaker til tap av tamrein ikke blir vurdert i denne saken.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

Henriette Løkken Diesen (biolog)

Fra: Hattfjelldal SauogGeit[hattfjelldal.sauoggeit@gmail.com]

Sendt: 31.03.2023 14:55:03

Til: Angelica Svarto;Laila Hoff;Larsen Tor Enok;Skogstad,

Øyvind;anders.braa@miljødirektoratet.no;hundaala@online.no[hfjall@gmail.com;krutfjell.laila@gmail.com;tor.enok@online.no;fmnooys@statsforvalteren.no;anders.braa@miljødirektoratet.no;hundaala@online.no]

Tittel: Uttak av bjørn på vårsnø i Hattfjelldal kommune 2023

Miljødirektoratet ved Anders Braa.

Hattfjelldal sau og geit og Byrkije Reinbeitedistrikt søker med dette om **uttak** av minimum en **bjørn** på vårsnø i Hattfjelldal kommune våren 2023

Vi søker på bakgrunn i tapstall beitesesongen 2022 sau/rein, samt en beitevinter for rein som er svært vanskelig. Reinen er nå på sitt mest sårbare, en **bjørn** i kalvingsland er katastrofe.

Beitekriser gjør reinen sårbar da den er samlet på grunn av foring.

Hattfjelldal er også en stor kommune på sau, og det beiter ca 15.000 sau og lam i kommunen.

Sau og lam i tillegg til et stort antall rein med kalv i sommerflokk utgjør et meget stort skadepotensiale.

Grunn for søknad:

I Hattfjelldal har vi på sau hatt en svært blodig beitesommer, enkelte besetninger har mistet stor prosent av besetninga. Se rovbaser.

Dokumenterte kadaver på rein ettervinter/vårvinter 2023

Dokumenterte kadaver rein/sau/ hele 2022

Antall sau og rein på beite, utgjør et stort skadepotensial.

Enkelt individer av bjørn som gjør stor skade og som vi fikk flere fellingstillatelser på sommer 2022, må kunne taes ut når alle tiltak er prøvd for å beskytte dyra.(ta gjerne kontakt for konkretisering av tiltak).

Stortingsforliket fra 2011 vedrørende norsk rovviltpolitikk slår i punkt 2.2.19 fast at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.

Hattfjelldal befinner seg langt utenom bjørnesona i forvaltningsplanen region 7, og er definert som et beiteprioritert område og store deler av kommunen er også kalvingsland for rein.

Vi håper direktoratet er sitt ansvar bevist og imøteser et raskt svar.

Med hilsen

Tor Enok Larsen Byrkije Reinbeitedistrikt

Laila Hoff Hattfjelldal sau og geit

--

Med hilsen

Hattfjelldal Sau og Geit

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Deres ref

Vår ref

Dato

23/684-3

12.april 2023

Justering av sats for godtgjøring og ramme for dekning av påløpte utgifter ved skadefellingsforsøk av rovvilt

Vi viser til forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 9a og 9 som regulerer henholdsvis godtgjøring ved skadefellingsforsøk av rovvilt og dekning av påløpte utgifter i forbindelse med skadefelling av rovvilt.

I kommentarene til rovviltforskriften § 9a fremgår det at døgnseten for godtgjøring er kr 1 600,- pr. døgn pr. deltaker. I kommentarene til rovviltforskriften § 9 fremgår det at lokale fellingslag kan søke om dekning for direkte og dokumenterte kostnader ved oppdraget, begrenset oppad til kr 30 000,-.

Det er ikke foretatt prisjustering på seten for godtgjøring og rammen for påløpte utgifter på fem år, siden juni 2017. Endring av kommentarene til rovviltforskriften kan gjøres av Klima- og miljødepartementet uten forutgående høring.

Klima- og miljødepartementet har bestemt at døgnseten for godtgjøring, jf. rovviltforskriften § 9a, justeres med konsumprisindeksen (KPI) avrundet til nærmeste tikrone. Seten økes til kr 1 910,-. Videre har departementet bestemt at rammen for dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling, jf. rovviltforskriften § 9, justeres med KPI avrundet til nærmeste tikrone. Rammen endres derfor til kr 35 900,-. Departementet har gjennomført nødvendige endringer i regelverket.

Utgiftene til dette formålet belastes innenfor rovviltnemndenes rammer under kap. 1420, post 73 (Tilskudd til rovvilttiltak).

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Gro Kvelprud
Moen
22 24 59 46

Det legges opp til regelmessige vurderinger av behov for nye justeringer av satsen for godtgjøring ved skadefellingsforsøk og rammen for dekning av påløpte utgifter i forbindelse med skadefelling av rovvilt.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Gro Kvelprud Moen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland

Saltfjellet reinbeitedistrikt

v/Per Ole Oskal

saltfjellet.rbd@gmail.com

12.04.2023

Miljødirektoratet / post@miljodir.no

Statsforvalteren i Nordland/ sfnopost@statsforvalteren.no

Anmodning om ekstraordinært uttak av jerv i kalvingslandet til Saltfjellet reinbeitedistrikt

Vi har den siste tiden observert en betydelig jervaktivitet i vårt distrikt, noe innsamlingen av ekskrementer også viser. Det er også mistanke om yngling midt i vårt sentrale kalvingsland. Kalvinga nærmer seg og vi mener derfor skadepotensialet er meget stort selv om flere av oss vil gjennomføre intensiv gjeting som tapsforebyggende tiltak. Vi ber derfor om at det gjennomføres ekstraordinært uttak i vårt kalvingsland, nærmere spesifisert i området fra Kvitvatn/Vestergila i sør og nordover til Fv 812/813.

I rovviltforskriften § 9 står det blant annet: «...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

a) Områdets betydning som beitemark

b) Skadenes omfang og utvikling

c) Potensialet for fremtidige skader

d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak»

I forvaltningsplan for rovvilt region 7 står det følgende:

2.3.5 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokken kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Den siste måneden har vi fått dokumentert 2 dyr tatt av jerv til tross for at de fleste dyra har blitt føret i gjerde de siste ukene på grunn av beiteforholdene. Det er også levert inn mange ekskrementprøver.

Saltfjellet Rbd har hatt svært høye tapstall i en årrekke, noe som har hatt svært negativ effekt både på kalvetilgangen og produksjonen. Dersom vi skal ha den minste mulighet til å øke slakteuttaket og drive med fremtidsrettet avlsarbeid, må rovdyrtapene reduseres.

En fremtidig bærekraftig reindrift forutsetter at vi får redusert rovdyrtapene i disse områdene. Vi håper derfor på en positiv og rask behandling av vår anmodning.

Per Ole Oskal

Leder, Saltfjellet RBD

Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt

v/Nils Johan Kappfjell

Bjørhusdalsveien 94

7890 Nansskog

post@miljodir.no

Søknad om uttak av jervyngling.

Voengel Njaarke reinbeitedistrikt søker med dette om uttak av jervyngling i området Nilsfinndalen.

Dette området tilhører Bindal kommune og Nordland Fylke.

Dette området ligger formelt innom Åærjel-Njaarke reinbeitedistrikt, men er et område som grenser til Voengel-Njaarke og at vårt distrikt har flyttevei forbi.

Vi er kjent med at det foreligger sterk mistanke om at det nå er ei jerv-yngling i Nilsfinndalen.

Denne ynglingen har sitt leveområde i vårt vinterbeiteområdet.

Distriktet opplever store tap både til jerv og gaupe.

Det kan nevnes at sist vinter ble det dokumentert yngling av gaupe i Åbygda i Bindalen. Åbygda ligger i samme dalføre som Nilsfinndalen.

Voengel-Njaarke krever at det blir foretatt uttak av denne ynglingen basert på mistanke om yngling. . Da det fort blir barmark må dette kunne skje mens det enda er snø med både spor og kjøreforhold.

Distriktet vil også vise til forvaltningsplanen for region 7 og 6 da dette er prioritert beiteområde hvor det ikke skal være ynglende jerv.

Namsskogan 12.04.23

Nils Johan Kappfjell

Leder

Kopi:

Rovviltnemda i Nordland

Fra: [torstein appfjell](mailto:torstein.appfjell)
Sendt: mandag 17. april 2023 12:12
Til: post@miljodir.no; Terje.bo@miljodir.no;
anders.braa@miljodir.no
Emne: Søknad om hiuttak på jerv

Jillen Njaarke reinbeitedistrikt søker uttak av jervhi ved Reinfjellet i Vefsn kommune.

Distriktet vil gjøre miljødirektoratet oppmerksom på att det er ett pågående arbeid i regi av SNO med registrering av ett jervhi på Reinfjellet i Vefsn kommune. Siden dette potensielle hiet er innenfor kalvingsområdet for rein anser vi skade potensialet å være maksimalt når kalvingen begynner. Siden hiet også er utenfor forvaltningsområdet for jerv mener vi også det ikke er rom for ny yngling av jerv i vårt beiteområde. Reinbeitedistriktet søker ved dette uttak av hiet. Ønske fra reineierne er å ta det ut før hovedflokken er kommet fram til kalvingsområdet og skadeomfanget øker.

Mvh Torstein Appfjell, Leder Jillen Njaarke RBD

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

I følge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1005-2

17. april 2023

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i regionene 5, 6, 7 og 8 i 2023

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Aktivt Rovdyrvern 16. februar 2023 og fra NOAH – for dyrs rettigheter 2. mars 2023 over Miljødirektoratets vedtak 15. februar 2023 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i 2023 i forvaltningsregionene 5 (tidligere Hedmark), 6 (Møre- og Romsdal og Trøndelag), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark).

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak av 15. februar 2023 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8. Departementet finner at de fastsatte kvotene ikke truer bestandens overlevelse. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på tamrein forårsaket av gaupe i disse regionene, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvoter for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet vedtok 15. februar 2023 kvote for betinget skadefelling av gaupe i regionene 5, 6, 7 og 8 for 2023. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 16. februar 2023 og av NOAH 2. mars 2023. Miljødirektoratet behandlet klagen 28. februar 2023 og 13. mars 2023 og opprettholdt sitt tidligere vedtak, og klagen er oversendt departementet i 2 omganger.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

Klagers anførsler

Aktivt Rovdyrvern ber opplyst hva som ligger til grunn for Miljødirektoratets vurdering av at skadefellingskvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse eller komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet. De viser til flere bestemmelser i naturmangfoldloven og spør om hvordan artenes genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, hvilket kunnskapsgrunnlag som legitimerer betinget kvote på en allerede hardt beskattet sterkt truet art, og som ligger under bestandsmålet nasjonalt. Vi viser til klagen i sin helhet.

NOAH mener vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt. Videre mener de vilkåret om skade ikke oppfylt, og at vedtaket ikke er tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget og at føre-var-prinsippet ikke har blitt vurdert. De mener også vilkåret om at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt. De ber også Miljødirektoratet begrunne hvorfor andre årsaker til tap av tamrein ikke er vurdert. Vi viser til klagen i sin helhet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet vedtok en kvote for betinget skadefelling av gaupe i regionene 5, 6, 7 og 8 på henholdsvis 1, 3, 3 og 3. Tillatelsen gjelder i perioden 16. februar 2023 til og med 31. mai 2023. Det er i vedtaket redegjort for bestandssituasjonen for gaupe, antall døde gauper og skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på tamrein, både på landsbasis og for hver av de aktuelle regionene.

I sin vurdering sier Miljødirektoratet blant annet:

«Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen:

- *føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder*
- *bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene*
- *antall døde gauper de siste årene*
- *skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene*

Vi gir kvoter for betinget skadefelling i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8 for å begrense skade på tamrein. Dette er regioner med tamreindrift, og vi vet av erfaring at det kan oppstå gaupeskader på tamrein. Kvoten kan benyttes dersom det oppstår akutte gaupeskader på sau som ikke kan håndteres ved bruk av andre tiltak.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.»

Vi viser til vedtaket i sin helhet som ligger på (miljovedtaksregisteret.no)

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

«Bestandens overlevelse og bestandsmål

Ved vurdering av kvoter for skadefelling skal det gjøres en samlet vurdering av bestandstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Det skal også vurderes om uttaket av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak.

Når det gjelder kunnskapsgrunnlaget for våre vurderinger viser vi til vedlegget i vårt vedtak "Kunnskapsgrunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge våren 2023" som beskriver bestandssituasjonen, bestandsestimatet og bestandsutviklingen for gaupe,

nasjonalt og i de ulike forvaltningsregionene. Grunnlaget viser en oversikt over døde gauper og skader forårsaket av gaupe. Det inneholder også kildehenvisninger til kunnskapen som vi har lagt til grunn. Vi anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 er oppfylt.

Føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Direktoratet vurderer at det ikke er tilfelle i denne saken.

Avverging av skade

Bruk av betingede skadefellingskvoter er ikke et bestandsregulerende virkemiddel, men skal brukes i en akutt situasjon mot spesifikke individer som utgjør et stort skadepotensial. Vi gir kvoter for betinget skadefelling i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8 for å begrense skade på tamrein. Dette er regioner med tamreindrift, og vi vet av erfaring at det kan oppstå gaupeskader på tamrein.

Miljødirektoratet åpnet for ikke for kvotejakt på gaupe i regionene 4, 5, 7, og 8 i 2023, brev datert 13. desember. I disse regionene vurderte vi at det er "behov for stabil bestandsvekst slik at man oppnår det gjennomsnittlige fastsatte bestandsmålet og rovviltnebdene kan overta myndigheten. Videre vurderer vi å opprettholde et handlingsrom for å tildele kvote for betinget skadefelling til bruk ved konkrete skadesituasjoner i de respektive regionene i 2023".

Statsforvalteren er gitt myndighet til å kunne iverksette skadefelling av gaupe, etter å ha gjort konkrete vurderinger av søknader om skadefelling, eller av eget tiltak. Vurderingene til statsforvalteren skal foretas i tråd med rovviltforskriften § 9.

Det å konkret vurdere eventuelle andre forebyggende tiltak, som i noen tilfeller kan være like eller mer egnet enn felling, har vi følgelig lagt til statsforvalteren å vurdere, fra sak til sak.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 13. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For disse fire forvaltningsregionene er det fastsatt følgende mål om ynglinger av gaupe:

Forvaltningsregion 5: 10

Forvaltningsregion 6: 12

Forvaltningsregion 7: 10

Forvaltningsregion 8: 10 (hvorav 4 i tidligere Finnmark fylke)

Kunnskapsgrunnlaget er i hovedsak basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og departementet anser at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt. Det er departementets vurdering at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og at føre-var-prinsippet i nml. § 9 følgelig får mindre betydning.

Departementet skal ta stilling til om det skal tildeles en kvote for felling av gaupe for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8. Nml. § 18 andre ledd stiller i tillegg som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen de fire stor rovdyrartene utsettes for. Det forekommer enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, samt at det er kjent at det skjer noe ulovlig jakt på store rovdyr i Norge, men hoveddelen av avgangen skjer gjennom kvotejakt, lisensfelling og skadefelling. Årlige bestandsregistreringer, samt at store deler av avgangen er regulert gjennom statlige myndigheters kvotefastsettelse for uttak, gjør at det foreligger god oversikt over den samlede belastningen.

Når det gjelder bestandsstatus for gaupe i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8 viser departementet til Miljødirektoratets vedtak 15. februar 2023, der det kommer frem at en kvote på betinget skadefelling av til sammen 10 gauper i disse fire forvaltningsregionene ikke vil true bestandens overlevelse, jf. nml. § 18 andre ledd. Departementet er enig i dette.

Vurdering av vilkåret om at uttaket avverger skade

Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv (HR-2021-662-A) at «avverge» innebærer at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. avsnitt 82. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A samme avsnitt.

Departementet viser til at det årlig oppstår skade på tamrein forårsaket av gaupe i disse regionen, jfr. Miljødirektoratets vedtak 15. februar 2023. Departementet legger til grunn at det også i 2023 kan oppstå skade av en viss alvorlighet og et visst omfang i områder der det er tamrein i disse regionene.

Klager mener «skadene totalt ikke utgjør et stort nok skadeomfang til å tillate skadefelling i regionene». En betinget skadefelling innebærer en myndighet for statsforvalteren til å iverksette felling dersom det oppstår skadesituasjoner. Skadesituasjoner skal i hvert enkelt tilfelle vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdes betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og

muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange gauper som vil bli felt. Departementet mener at vilkåret om at uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som blant annet er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1 og 4 og rovviltnemndas forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket i 2011 framgår det at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr. Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Departementet understreker at dette vilkåret skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle der statsforvalteren behandler konkrete søknader om skadefelling i forbindelse med de skadesituasjoner som måtte oppstå. Det innebærer at selv om det er vedtatt en kvote for skadefelling, kan utfallet av konkrete søknader om skadefelling være at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn felling i den konkrete situasjonen. Departementet mener at vilkåret om å vurdere andre tilfredsstillende løsninger ivaretas gjennom regelverket som gjelder for fastsettelse av kvote og behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Departementet har også, i vurderingen av kvoten for betinget skadefelling og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger, lagt vekt på hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser i saken, jf. nml. § 14.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak av 15. februar 2023 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 5, 6, 7 og 8. Departementet finner at de fastsatte kvotene ikke truer bestandens overlevelse. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på tamrein forårsaket av gaupe i disse regionene, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvoter for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Klagene er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag

Adresseliste

Ida.skjerden@hotmail.com

register@dysrrettigheter.no